

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

6.1 สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องผลกระทบของการจ้างแรงงานต่างชาติต่อความมั่นคงแห่งชาติ: กรณีศึกษาแรงงานพม่า ในครั้งนี้ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษาไว้ 3 ประการ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

ประการแรก เพื่อศึกษาถึงผลกระทบของการอนุญาตให้มีการจ้างแรงงานต่างชาติผิดกฎหมายที่มีต่อความมั่นคงของชาติ

ประการที่สอง เพื่อศึกษาถึงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในอันที่จะหาแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหา

และประการสุดท้าย เพื่อศึกษาถึงมาตรการของต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศมาเลเซีย และสิงคโปร์ ต่อการจัดการและแก้ไขปัญหาและเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่ยั่งยืนในประเทศไทยต่อไป

สำหรับกรอบการศึกษา ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาดังแต่เริ่มมีการประกาศใช้นโยบายการจัดระบบเพื่อควบคุมการทำงานของแรงงานต่างชาติผิดกฎหมาย ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2 และ 16 กรกฎาคม และ 6 สิงหาคม พ.ศ. 2539 ในสมัยของรัฐบาล นายบรรหาร ศิลปอาชา จนถึงรัฐบาล นายชวน หลีกภัย (ชวน 2) การศึกษาวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากงานเอกสารทางราชการ ข้อมูลจากสื่อมวลชนและองค์กรพัฒนาเอกชน ประกอบกับการสัมภาษณ์ บุคคลผู้เชี่ยวชาญหรือมีความเกี่ยวข้องกับแรงงานต่างชาติ จากหลายสาขาอาชีพได้แก่ ข้าราชการพลเรือน นักการเมือง ทหารและตำรวจ นักธุรกิจ/เจ้าของสถานประกอบการ นักวิชาการ สื่อมวลชน นักพัฒนาองค์กรเอกชน และแรงงานไทย รวมจำนวนผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งสิ้น 28 ท่าน

การศึกษาวิจัยดังกล่าว ได้ประสบปัญหาเกี่ยวกับการเข้าถึงเอกสารของทางราชการในหลายๆ เรื่องซึ่งเป็นเรื่องไม่เปิดเผย โดยเฉพาะเอกสารที่เกี่ยวกับความมั่นคงแห่งชาติ ดังนั้นข้อมูลส่วนใหญ่จึงต้องหาทดแทนจากตัวบุคคลผู้ที่เกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตามก็ด้วยเหตุผลของความอ่อนไหวของเรื่องที่จะศึกษา ผู้วิจัยจำเป็นต้องรักษาความลับและความเป็นส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์บางท่านไว้ จึงมีอาจเปิดเผยชื่อผู้ให้สัมภาษณ์บางท่านได้

ตามวัตถุประสงค์ข้อ 1 การศึกษาวิจัยพบว่า หลังจากประเทศไทยมีการนำนโยบายการจัดระบบเพื่อควบคุมการทำงานของแรงงานต่างชาติผิดกฎหมายไปปฏิบัติในระยะแรกตามมาตรการระยะสั้นนั้น มีนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการบางส่วนให้ความร่วมมือในการดำเนินการตามนโยบายและบางส่วนไม่ให้ความร่วมมือในการดำเนินการ โดยมีนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการนำแรงงานต่างชาติเข้ามารายงานตัวและรับใบอนุญาตทำงาน เพียง 293,652 คน คิดเป็นร้อยละ 40.58 ของประมาณการแรงงานต่างชาติที่อยู่ในพื้นที่จังหวัดที่ได้รับการผ่อนผัน 43 จังหวัด คาดว่ามีแรงงานต่างชาติที่ไม่รายงานตัวอีกประมาณ 429,914 คน โดยคิดจากจำนวนแรงงานต่างชาติที่ประมาณการไว้เดิม 723,571 คน และจากการสำรวจครั้งล่าสุดของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม หลังจากสิ้นสุดระยะเวลาการผ่อนผัน พบว่ามีแรงงานต่างชาติผิดกฎหมายในประเทศไทยประมาณ 998,079 คน เพิ่มขึ้นจากประมาณการ 258,419 คน หรือร้อยละ 35.22 แต่หากเปรียบเทียบกับจำนวนแรงงานต่างชาติที่มารายงานตัวและรับใบอนุญาตทำงานจำนวน 293,652 คน และ ณ วันที่ 25 ตุลาคม 2540 ได้มีนายจ้างไปแจ้งออกจากการทำงานเนื่องจากแรงงานต่างชาติหลบหนีจำนวน 28,167 คน จะเห็นได้ว่า มีแรงงานต่างชาติอยู่นอกกระบวนการควบคุมของทางราชการอีกถึง 726,594 คน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าพื้นที่ทางราชการจะสามารถควบคุมแรงงานต่างชาติได้ตามวัตถุประสงค์ของนโยบายที่ให้มีการผ่อนผัน การดำเนินการตามนโยบายดังกล่าวกลับเป็นเครื่องมือที่ส่งเสริมให้เกิดการลักลอบเข้ามาของแรงงานต่างชาติผิดกฎหมายที่ไม่สามารถควบคุมได้เพิ่มมากขึ้น กล่าวคือ มีแรงงานต่างชาติผิดกฎหมายที่อยู่ในระบบที่ควบคุมได้ ณ วันที่ 25 ตุลาคม 2540 จำนวน 265,485 คน แต่มีแรงงานต่างชาติผิดกฎหมายที่ไม่เข้าสู่ระบบการควบคุม จำนวนถึง 726,594 คน ซึ่งเท่ากับการดำเนินการตามนโยบายเท่าที่ผ่านมาประสบความสำเร็จเพียงเล็กน้อยเท่านั้นและสาเหตุที่ทำให้นโยบายดังกล่าวไม่ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ เพราะมีปัญหาและอุปสรรคหลายประการด้วยกัน เช่น การขาดความร่วมมือจากนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการในการนำแรงงานต่างชาติผิดกฎหมายมารายงานตัว ประกันตัวและขอรับใบอนุญาตทำงาน การขาดความร่วมมือจากกลุ่มคนและประชาชนในพื้นที่ในการสอดส่องดูแลการลักลอบจ้างแรงงานต่างชาติผิดกฎหมาย เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นำนโยบายไปปฏิบัติไม่มีความพร้อม มาตรการในการกวาดล้างและจับกุมไม่มีผลในทางปฏิบัติ เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่สามารถตรวจสอบสัญชาติและชื่อที่แท้จริงของแรงงานต่างชาติที่มารายงานตัวได้ การกำหนดอาชีพและกิจการไม่สอดคล้องถึงข้อเท็จจริงและขั้นตอนตลอดจนเงื่อนไขต่างๆ ในทางปฏิบัติ ต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่ายสูง ทำให้นายจ้างหรือเจ้าของกิจการไม่อยากรนำแรงงานต่างชาติไปรายงานตัว ประกันตัวและขอรับใบอนุญาตทำงาน

สำหรับทางด้านผลกระทบของการอนุญาตให้มีการจ้างแรงงานต่างชาตินั้น ในภาพรวม การอนุญาตให้มีการจ้างแรงงานต่างชาติก่อให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจ ความมั่นคงทางด้านสังคมจิตวิทยา และความมั่นคงทางด้านการเมือง โดยผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจนั้นมีทั้งด้านบวกและด้านลบ ผลทางด้านบวก เช่น สามารถลดต้นทุนการผลิตลง ทำให้สินค้าไทยสามารถแข่งขันกับตลาดต่างประเทศได้ในด้านราคา สามารถลดปัญหาการขาดแคลนแรงงานในกิจการบางประเภทได้ ส่วนผลทางด้านลบต่อเศรษฐกิจ เช่น การเข้ามาแย่งงานแรงงานไทย ทำให้อัตราค่าจ้างไม่เป็นไปตามกลไกตลาด ปัญหาการกีดกันทางการค้าจากประเทศคู่ค้าเพราะไทยใช้แรงงานราคาถูกและมีการกดขี่แรงงาน นายจ้างขาดการพัฒนาเทคโนโลยีการผลิต รัฐต้องสูญเสียทรัพยากรทั้งที่เป็นบุคลากร งบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ในการเลี้ยงดูแรงงานต่างชาติดังกล่าวได้และในการรักษาพยาบาลแรงงานต่างชาติตามสถานพยาบาลต่างๆ นอกจากนี้ยังทำให้ประเทศไทยต้องสูญเสียเงินตราออกนอกประเทศเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามหากพิจารณาถึงผลดีและผลเสียต่อเศรษฐกิจ จะเห็นว่า ผลกระทบทางด้านลบจากการอนุญาตให้มีการจ้างแรงงานต่างชาตินั้นมีมากกว่าผลทางด้านบวก เพราะผลทางด้านบวกนั้นโดยส่วนใหญ่แล้วจะตกอยู่กับนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่จ้างแรงงานต่างชาติดังกล่าวเสียเป็นส่วนใหญ่ แต่ทว่าผลกระทบทางด้านลบจะตกอยู่กับประชาชนโดยทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งแรงงานไทย ซึ่งเป็นกลุ่มที่เสียประโยชน์มากที่สุด และปัญหาทางด้านเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นจากการอนุญาตให้มีการจ้างแรงงานต่างชาติได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจของประเทศ และในอนาคตปัญหาต่างๆ เหล่านี้จะขยายวงกว้างมากขึ้นเรื่อยๆ หากไม่ได้รับการแก้ไขจากภาครัฐอย่างจริงจัง

นอกจากนี้การจ้างแรงงานต่างชาติดังกล่าวยังก่อให้เกิดผลกระทบทางด้านลบต่อสังคมไทย กล่าวคือ แรงงานต่างชาติดังกล่าวที่ทางภาครัฐไม่สามารถควบคุมได้นั้น ได้ก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมมากมายเช่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหายาเสพติด ปัญหาสาธารณสุข ปัญหาโลภณ์ข้ามชาติ ปัญหาเชื้อชาติ การแย่งที่ดินทำกินและปัญหาสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ซึ่งปัญหาต่างๆ เหล่านี้ในระยะยาวแล้วจะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางสังคมจิตวิทยาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ในด้านผลกระทบต่อความมั่นคงทางการเมืองนั้น มีทั้งผลกระทบทางด้านบวกและผลกระทบทางด้านลบควบคู่กันไป โดยผลกระทบทางด้านบวกได้แก่ ทำให้นานาประเทศมองภาพลักษณ์ของประเทศไทยในด้านสิทธิมนุษยชน มากขึ้น และการทำให้แรงงานต่างชาติดังกล่าวเข้าสู่ระบบอย่างถูกต้อง ทำให้การทุจริตหรือคอร์รัปชันของเจ้าหน้าที่บ้านเมืองกระทำได้น้อยลงและหมดไปในที่สุด อีกทั้งยังทำให้ประเทศไทยได้ชื่อว่าเป็นประเทศที่น่าเชื่อถือเพื่อเมื่อแก่ต่อผู้ที่เดือดร้อนและยากจนกว่า ส่วนผลกระทบทางด้านลบต่อการเมือง เช่น การที่รัฐบาลไทยอนุญาตให้มีการ

จ้างแรงงานต่างชาติในราคาถูกโดยเฉพาะแรงงานพม่าก่อให้เกิดการเอารัดเอาเปรียบแรงงานต่างชาติ อีกทั้งการผลักดันแรงงานพม่ากลับประเทศ อาจนำไปสู่ปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน ซึ่งจะทำให้กระทบกระเทือนต่อความสัมพันธ์กับประเทศตะวันตกและอาจถูกประเทศเหล่านั้นกดดันประเทศไทย สิ่งเหล่านี้ย่อมส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางการเมืองของรัฐบาลในที่สุด

ตามวัตถุประสงค์ข้อ 2 สำหรับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับแรงงานต่างชาติเพื่อเป็นแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแรงงานต่างชาติและผลกระทบที่เกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้นต่อความมั่นคงแห่งชาติทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยาและความมั่นคงแห่งชาติโดยรวม โดยเฉพาะจากแรงงานสัญชาติพม่า นั้น ได้มีข้อคิดเห็นที่เป็นแนวทางแก้ไขซึ่ง สามารถแบ่งออกได้เป็น มาตรการระยะสั้นและมาตรการระยะยาว ที่เสนอต่อรัฐบาลครอบคลุมไปถึงหน้าที่และบทบาทของรัฐบาล เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับแรงงานต่างชาติ ประชาชนทั่วไป นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ และองค์กรอิสระต่างๆ ดังนี้คือ

มาตรการในระยะสั้น แรงงานต่างชาติที่ยังไม่ได้เข้ามาในประเทศไทย การป้องกันและการสกัดกั้นการลักลอบเข้ามาตามแนวชายแดนจะต้องดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าที่เป็นมาในอดีตและปัจจุบัน สำหรับแรงงานต่างชาติผิดกฎหมายที่เข้ามาในประเทศไทยแล้วนั้น ควรจะบังคับให้นายจ้างนำแรงงานต่างชาติผิดกฎหมายมาจดทะเบียนให้หมด และมีการสอดส่องดูแลแรงงานเหล่านี้อยู่เสมอเพื่อป้องกันการหลบหนีหรือไปกระทำความผิด นอกจากนี้แรงงานต่างชาติที่ไม่อยู่ในกิจการที่อนุญาตจะต้องส่งกลับประเทศเดิมให้หมดและดำเนินการทางด้านกฎหมายอย่างจริงจังต่อผู้ที่ฝ่าฝืน ทั้งแรงงานต่างชาติ บุคคลที่นำแรงงานเถื่อนเข้ามา และนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ

มาตรการในระยะยาว จำแนกได้เป็นสองส่วน ได้แก่ มาตรการที่ใช้ภายในประเทศ และมาตรการที่ใช้ระหว่างประเทศ โดยมาตรการภายในประเทศนั้น ได้แก่ ควรมีการสำรวจกิจการที่มีความจำเป็นที่จะต้องจ้างแรงงานต่างชาติและอนุญาตเฉพาะกิจการที่ขาดแคลนแรงงานจริงๆ เท่านั้น มีการพัฒนาฝีมือแรงงานไทยให้สูงขึ้น เพื่อให้เหมาะสมกับอัตราค่าจ้างและสามารถแยกประเภทฝีมือแรงงานได้ชัดเจน ทางด้านบังคับใช้กฎหมายแรงงาน ต้องปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันระหว่างแรงงานไทยและแรงงานต่างชาติ โดยการให้แรงงานต่างชาติมีอัตราค่าจ้างขั้นต่ำเท่ากับแรงงานไทย ตลอดจนการรณรงค์และชักชวนให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการหันมาใช้แรงงานไทยแทนแรงงานต่างชาติ ส่วน มาตรการที่ใช้ระหว่างประเทศ รัฐบาลควรมีการ เปิดการเจรจากับรัฐบาลพม่าโดยขอความร่วมมือกับรัฐบาลพม่า รวมทั้งการผลักดันให้มีการเจรจาปัญหา

แรงงานพม่าในเวทีอาเซียน และต้องส่งเสริมสันติภาพและการพัฒนาทางการเมืองพม่า เพราะหากประเทศพม่ามีการพัฒนาทางการเมืองและเหตุการณ์ภายในประเทศสงบแล้ว แรงงานพม่าย่อมต้องการที่จะกลับไปยังประเทศบ้านเกิดของตนโดยไม่จำเป็นต้องบังคับหรือผลักดันให้กลับ

นอกจากมาตรการในทางปฏิบัติต่างๆ ที่รัฐบาลควรนำไปใช้แล้ว เจ้าหน้าที่ฝ่ายปฏิบัติและรัฐบาลที่มีอำนาจในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแรงงานต่างชาติ จะต้องตระหนักถึงความสำคัญของปัญหานี้ มีจิตสำนึกร่วมกันและมีความจริงจังในการแก้ไขปัญหา ทำงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริตและมีมาตรการในการลงโทษอย่างเด็ดขาดต่อเจ้าหน้าที่ที่ทุจริตในหน้าที่ การกำหนดนโยบายและมาตรการที่สามารถใช้ได้จริงในทางปฏิบัติและไม่ก่อให้เกิดผลกระทบที่จะติดตามมาจากการกำหนดนโยบายนั้นๆ

นอกจากนี้แล้วประชาชนหรือองค์กรต่างๆ ควรจะมีส่วนช่วยเหลือให้การสนับสนุนภาครัฐในการสอดส่องดูแล ตลอดจนการแจ้งเบาะแสให้แก่เจ้าหน้าที่บ้านเมือง เมื่อพบเห็นการลักลอบจ้างแรงงานต่างชาติผิดกฎหมาย ซึ่งจะทำให้การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ตามวัตถุประสงค์ข้อ 3 มาตรการหรือแนวทางในการแก้ไขปัญหาแรงงานต่างชาติ โดยการนำเอาแนวทางในการแก้ไขปัญหาแรงงานต่างชาติของประเทศสิงคโปร์หรือมาเลเซียมาปรับใช้กับประเทศไทยเพื่อแก้ไขปัญหาแรงงานต่างชาติในประเทศไทยนั้น อาจสรุปได้เป็น 2 แนวคิดคือ 1) ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนหนึ่งไม่เห็นด้วยโดยให้เหตุผลว่า แม้ว่าประเทศทั้งสองจะได้ชื่อว่าประสบความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาแรงงานต่างชาติก็ตาม เพราะบริบทของประเทศไทยแตกต่างจากประเทศสิงคโปร์และมาเลเซียมาก เช่น ลักษณะทางภูมิประเทศ ขนาดของประเทศ ความมีอำนาจเด็ดขาดของรัฐบาลกลาง ดังนั้นรัฐบาลไทยควรที่จะกำหนดนโยบายหรือมาตรการในการแก้ไขปัญหาแรงงานต่างชาติที่มีความเหมาะสมกับประเทศไทยและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงและก่อให้เกิดผลกระทบทางด้านลบให้น้อยที่สุด 2) ผู้ให้สัมภาษณ์อีกจำนวนหนึ่งเห็นด้วยว่า ควรนำเอามาตรการบางอย่างที่สามารถนำมาใช้กับประเทศไทยได้มาใช้ เพราะทั้งสองประเทศโดยเฉพาะสิงคโปร์สามารถแก้ไขปัญหาแรงงานผิดกฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาและวิเคราะห์ถึงผลกระทบของการจ้างแรงงานต่างชาติผิดกฎหมายต่อความมั่นคงแห่งชาติ : ศักยภาพแรงงานพม่า ผู้ศึกษาได้ตั้งสมมติฐานการศึกษาดังนี้

สมมติฐานประการแรกคือ การอนุญาตให้มีการจ้างแรงงานต่างชาติมีผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติทางด้านเศรษฐกิจ

จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแรงงานต่างชาติพบว่า จากผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด 28 ท่าน มีผู้เห็นด้วย 18 ท่าน และผู้ไม่เห็นด้วย 10 ท่าน โดยกลุ่มผู้เห็นด้วยได้แก่ กลุ่มนักการเมือง ข้าราชการพลเรือน ทหารและตำรวจ สื่อมวลชน ผู้นำแรงงานและนักวิชาการบางท่าน ให้ทัศนะว่า การอนุญาตให้มีการจ้างแรงงานต่างชาติในบางกิจการตามคณะมนตรีรัฐมนตรีทั้งสามครั้งประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์เพียงเล็กน้อยเท่านั้น กล่าวคือ ทำให้แรงงานต่างชาติโดยเฉพาะแรงงานพม่าเข้าสู่ระบบ ทำให้ทางราชการสามารถควบคุมดูแลได้เป็นบางส่วน ทว่านโยบายนี้ก็ก่อให้เกิดการหลั่งไหลของแรงงานต่างชาติผิดกฎหมายเข้าสู่ประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น ทำให้มีจำนวนแรงงานต่างชาติผิดกฎหมายโดยเฉพาะแรงงานพม่าอยู่นอกกระบวนการควบคุมของภาครัฐมากขึ้น แรงงานเหล่านี้ได้เข้ามาแย่งงานคนไทยทำ เป็นผลทำให้ภาวะการว่างงานของแรงงานไทยเพิ่มสูงขึ้น นอกจากนี้การจ้างแรงงานต่างชาติผิดกฎหมายทำให้ประเทศไทยสูญเสียเงินตราออกนอกประเทศมากยิ่งขึ้น เพราะแรงงานต่างชาติเหล่านี้จะส่งเงินกลับไปให้แก่ญาติพี่น้องของตน และการถูกกีดกันทางการค้าจากประเทศคู่ค้า โดยอ้างเหตุผลที่ประเทศไทยใช้แรงงานต่างชาติราคาถูก ได้รับค่าจ้างต่ำกว่ามาตรฐานที่จ้างแรงงานไทยมากและยังมีการกดขี่แรงงานอันถือเป็นและการละเมิดสิทธิมนุษยชน

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว การอนุญาตให้มีการจ้างแรงงานต่างชาติผิดกฎหมายก่อให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจ อันรับกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานประการที่สองคือ การอนุญาตให้มีการจ้างแรงงานต่างชาติมีผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติทางด้านสังคม

ผลจากการศึกษาพบว่า จากผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด 28 ท่าน มีผู้เห็นด้วย 20 ท่าน และผู้ไม่เห็นด้วย 8 ท่าน โดยผู้เห็นด้วยได้แก่ กลุ่มนักการเมือง ข้าราชการพลเรือน ทหารและตำรวจ สื่อมวลชน แรงงานไทย และมีนักวิชาการบางท่านได้ให้ทัศนะว่า การจ้างแรงงานต่างชาติผิดกฎหมาย โดยเฉพาะแรงงานพมานั้นก่อให้เกิดปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน เช่น ปัญหาอาชญากรรม จี้ ปล้น ฉกชิงวิ่งราว ฆาตกรรม ตลอดจน ปัญหาด้านสาธารณสุข เช่น โรคติดต่อ และโรคระบาดต่างๆ ที่เกิดจากแรงงานต่างชาติ ปัญหาทางด้านเชื้อชาติ ปัญหายาเสพติด และปัญหาโสเภณีข้ามชาติ เป็นต้น นับวันปัญหาสังคมเหล่านี้ก็ยิ่งเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว อนุญาตให้มีการจ้างแรงงานต่างชาติก่อให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงทางด้านสังคม อันสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

และสมมติฐานประการที่สามคือ การอนุญาตให้มีการจ้างแรงงานต่างชาติก่อให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติโดยรวม

ผลการศึกษาพบว่า จากผู้ให้สัมภาษณ์จำนวน 28 ท่าน มีผู้เห็นด้วย และผู้ไม่เห็นด้วย มีจำนวนเท่ากัน โดยผู้เห็นด้วย ได้แก่ นักการเมือง ทหารและตำรวจ สื่อมวลชน ข้าราชการพลเรือน และนักวิชาการบางท่าน โดยให้ทัศนะว่า ผลกระทบที่เห็นได้ชัดที่สุดก็คือ ผลกระทบต่อความมั่นคงทางด้านสังคมและความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจ ส่วนความมั่นคงด้านการเมืองและความมั่นคงทางการทหารปัจจุบันนี้ยังมองไม่เห็น แต่ในอนาคตหากรัฐบาลและองค์กรของรัฐไม่สามารถที่จะป้องกันและควบคุมการอพยพเข้ามาทำงานของแรงงานต่างชาติผิดกฎหมาย และไม่ว่ามาตการ หรือการจัดการของรัฐจะออกมาในรูปแบบใดก็ตามหากขาดประสิทธิภาพ ขาดการบังคับใช้กฎหมายแล้ว ก็จะมีแรงงานต่างชาติลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายและลักลอบทำงานในสถานประกอบการต่างๆ โดยไม่ได้รับการอนุญาตเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติโดยรวมต่อไป จากการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว ชี้ให้เห็นว่า สมมติฐานในข้อนี้รับได้เพียงบางส่วน

ดังนั้นสรุปได้ว่า ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 และสมมติฐานข้อที่ 2 ส่วนสมมติฐานข้อที่ 3 นั้นรับได้เพียงบางส่วน

6.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษา ผลกระทบของการจ้างแรงงานต่างชาติต่อความมั่นคงแห่งชาติ พบว่าผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจ้างแรงงานต่างชาติผิดกฎหมายมีทั้งทางด้านบวกและด้านลบ โดยผลกระทบทางด้านบวกที่เห็นได้ชัดจนได้แก่ ทางด้านเศรษฐกิจ คือ สามารถลดต้นทุนการผลิต ทำให้ผู้ประกอบการสามารถนำสินค้าไปแข่งขันกับต่างประเทศได้ในเรื่องของราคา แม้ปัญหาการขาดแคลนแรงงานในกิจการบางประเภท นอกจากนี้ ยังทำให้ประเทศไทยได้ชื่อว่าเป็นประเทศที่มีน้ำใจ และมีมนุษยธรรม และการอนุญาตให้มีการจ้างแรงงานต่างชาติยังก่อให้เกิดผลทางด้านลบหลายด้านด้วยกัน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา และการเมือง สำหรับผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ เช่น การแย่งงานแรงงานไทย การทำให้กลไกค่าจ้างไม่เป็นไปตามกลไกราคา ปัญหาการกีดกันทางการค้าจากประเทศคู่ค้าโดยใช้ข้ออ้างว่าประเทศไทยใช้แรงงานต่างชาติราคาถูก อีกทั้งมีการกดขี่แรงงาน การขาดการพัฒนาเทคโนโลยีการผลิต การสูญเสียเงินตราออกนอกประเทศ

และการแย่งชิงที่ทำกินของคนไทย เป็นต้น ส่วนผลกระทบทางด้านสังคมนั้น ได้แก่ ปัญหาทางด้านอาชญากรรม เช่น การฉกชิงวิ่งราว ปล้น จี้ ช่มชู้และฆ่า อันจะก่อให้เกิดความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินทั้งของนายจ้างและประชาชนโดยทั่วไป และปัญหาสาธารณสุขที่เกิดจากแรงงานต่างชาติ คือ การเป็นพาหะของโรคติดต่อที่ร้ายแรง เช่น โรคเท้าช้าง โรคมาลาเรีย วัณโรค อหิวาตกโรค และโรคเอดส์ เป็นต้น ทั้งยังทำให้รัฐต้องสูญเสียงบประมาณทางด้านสาธารณสุขเป็นจำนวนมากในแต่ละปีเพื่อรักษาแรงงานต่างชาติแทนที่จะได้นำงบประมาณจำนวนนี้มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อคนไทย นอกจากนี้แรงงานต่างชาติยังทำให้เกิดปัญหาต่างๆ เหล่านี้เพิ่มสูงขึ้นด้วย เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาโสเภณีข้ามชาติ ปัญหาสิ่งแวดล้อมและปัญหาทางด้านเชื้อชาติของเด็กที่เกิดจากพ่อแม่ที่เป็นแรงงานต่างชาติผิดกฎหมาย สำหรับผลกระทบทางด้านการเมืองนั้น จากการที่ประเทศไทยมีการจ้างแรงงานต่างชาติราคาถูก การกดขี่แรงงาน และการผลักดันแรงงานต่างชาติกลับประเทศเมื่อครบกำหนดเวลา อาจนำไปสู่ปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน รัฐบาลอาจถูกกดดันจากต่างชาติและกระทบกระเทือนต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศกับประเทศที่ต่อต้านการละเมิดสิทธิมนุษยชน เช่น ประเทศยุโรป สหรัฐอเมริกา นอกจากนี้ปัญหาแรงงานพม่าอาจเป็นสาเหตุทำให้ประเทศไทยและประเทศพม่าเกิดความขัดแย้งกันได้ ซึ่งจากผลการศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น สอดคล้องกับผลการศึกษาในงานวิจัยของหลายท่าน เช่น กฤตยา อาชวนิจกุล และคณะ(2540) และ กุศล สุนทรธาดา(2540) ที่ได้สรุปการศึกษาไว้ว่า การอนุญาตให้แรงงานต่างชาติเข้ามาทำงานส่งผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสาธารณสุข กล่าวคือ การที่นายจ้างเลือกใช้แรงงานต่างชาติราคาถูก ทำให้แรงงานไทยได้รับค่าจ้างต่ำกว่าค่าจ้างขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนดไว้ ถึงร้อยละ 60 เพราะแรงงานไทยขาดอำนาจการต่อรองกับนายจ้าง เนื่องจากนายจ้างมีทางเลือกที่จะจ้างแรงงานต่างชาติได้ นอกจากนี้ การจ้างแรงงานต่างชาติยังส่งผลกระทบต่อปัญหาสาธารณสุข ซึ่งทำให้รัฐบาลต้องใช้จ่ายเงินงบประมาณเพื่อการรักษาพยาบาลเป็นจำนวนมาก อีกทั้งยังนำมาซึ่งโรคติดต่อต่างๆ ด้วย และการจ้างแรงงานต่างชาติยังเป็นปัญหาสังคม โดยเฉพาะในด้านปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นค่อนข้างสูง

นอกจากนี้ จากผลการศึกษาที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับความคิดเห็นในเรื่องความมั่นคงแห่งชาตินั้น ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งชาติ ซึ่งได้กล่าวถึงแล้วในบทที่ 2 ว่าปัจจุบันความหมายของความมั่นคงแห่งชาติไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะความมั่นคงทางการทหารเพียงอย่างเดียวเช่นในอดีต แต่หมายรวมไปถึงความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจ ความมั่นคงทางด้านสังคมจิตวิทยา และ ความมั่นคงทางการเมืองด้วย อนึ่ง เมื่อ พ.ศ. 2541 ที่ผ่านมา สำนักงานสภาพความมั่นคงแห่งชาติได้ประกาศนโยบาย

ความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2541-2544) โดยได้ให้ความหมายของความมั่นคงแห่งชาติ ว่า ประกอบด้วยความมั่นคงแห่งชาติ 6 ด้าน คือ ความมั่นคงแห่งชาติด้านการเมืองภายในประเทศ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมจิตวิทยา ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การพลังงานและสิ่งแวดล้อม ด้านการป้องกันประเทศ และด้านต่างประเทศ จากความหมายของความมั่นคงแห่งชาติข้างต้น และเมื่อพิจารณาถึงผลการศึกษาเกี่ยวกับ ผลกระทบที่เกิดจากการอนุญาตให้มีการจ้างแรงงาน ต่างชาติผิดกฎหมายในประเทศไทย ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง จะพบว่าปัญหา ต่างๆ ได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติ ที่เห็นได้ชัดเจนที่สุด ได้แก่ ความมั่นคงทาง ด้านสังคมจิตวิทยา และความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจ อีกทั้งปัญหาเหล่านี้นับวันก็ยิ่งส่งผลกระทบ ขึ้นเรื่อยๆ โดยที่กลไกของรัฐไม่สามารถป้องกันและควบคุมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งหากรัฐบาล ไม่สามารถที่จะแก้ไขสถานการณ์แรงงานต่างชาติผิดกฎหมายได้แล้ว ในอนาคตปัญหาความมั่นคง แห่งชาติอาจไม่จำกัดเฉพาะความมั่นคงแห่งชาติทางด้านเศรษฐกิจ และสังคมจิตวิทยาเท่านั้น หากจะกระทบถึงความมั่นคงแห่งชาติโดยรวมด้วย

การศึกษาในครั้งนี้ทำให้ได้ทราบถึงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแรงงานต่างชาติผิดกฎหมายในประเทศไทย หลายประเด็นด้วยกัน สำหรับข้อเสนอแนะที่ได้จากการสัมภาษณ์บุคคลผู้เชี่ยวชาญหรือมีความ เกี่ยวข้องกับแรงงานต่างชาตินั้น สามารถแบ่งมาตรการในการปฏิบัติของรัฐบาลออกเป็น 2 ระยะ คือ มาตรการในระยะสั้นและมาตรการในระยะยาว โดยในระยะสั้นจะมีทั้งมาตรการในการป้องกัน และการสกัดกั้นแรงงานต่างชาติที่ยังไม่ได้เข้ามาในประเทศไทย และมาตรการในการจัดการกับ แรงงานต่างชาติผิดกฎหมายในประเทศไทย ในส่วนของมาตรการระยะยาวนั้น จะประกอบด้วย มาตรการภายในประเทศและมาตรการที่ใช้ระหว่างประเทศ ซึ่งข้อเสนอแนะดังกล่าวอาจนำไปสู่ การแก้ไขปัญหาแรงงานต่างชาติผิดกฎหมายที่ยั่งยืนต่อไป ซึ่งมาตรการต่างๆ ที่ได้รับการ การศึกษาในครั้งนี้ จะเห็นได้ว่า มีความคล้ายคลึงกับแนวทางการจัดการแรงงานอพยพที่ ยิงยุทธ แฉล้มวงษ์ และฉลองภพ สุธงศาฤกษ์ ได้เสนอ แนวความคิดไว้ในส่วนที่ว่า ประการแรก ต้องมีการเจรจาระดับทวิภาคีกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับประเทศพม่า เพื่อให้มี การออกหนังสือรับรองแหล่งที่มาของแรงงานสัญชาติพม่า และภูมิลำเนาของผู้ที่ต้องการมา ทำงานในประเทศไทย เพื่อความสะดวกในการควบคุมดูแล ติดตามในกรณีการทำคามผิด และ จะทำให้ง่ายต่อการจัดส่งแรงงานกลับ อีกด้วย ประการที่สอง ต้องมีการแก้ไขกฎระเบียบหรือ กฎหมายต่างๆ ที่เป็นปัญหาอุปสรรคต่อการบริหารจัดการแรงงานต่างชาติ และประการสุดท้าย คือ ต้องสนับสนุนให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมกำหนดแนวทางในการพัฒนาแรงงานไทย และ

ต่างชาติ ตลอดจนพยายามให้มีการบังคับใช้กฎหมายแรงงานอย่างเสมอหน้ากัน ระหว่างแรงงานไทยและแรงงานต่างชาติ

สำหรับมาตรการหรือแนวทางในการแก้ไขปัญหางานต่างชาติ โดยการนำเอาแนวทางในการแก้ไขปัญหางานต่างชาติของประเทศสิงคโปร์หรือมาเลเซียมาปรับใช้กับประเทศไทย เพื่อแก้ไขปัญหางานต่างชาติในประเทศไทยนั้น พบว่าแม้ผู้ให้สัมภาษณ์บางส่วนไม่เห็นด้วยกับการนำมาตรการหรือนโยบายของทั้งสองประเทศมาใช้กับประเทศไทย แม้ว่าประเทศทั้งสองจะได้ชื่อว่าเป็นความสำเร็จในการแก้ไขปัญหางานต่างชาติก็ตาม เพราะบริบทของประเทศไทยแตกต่างจากประเทศสิงคโปร์และมาเลเซียมาก เช่น ลักษณะทางภูมิประเทศ ขนาดของประเทศ ตลอดจนความมีอำนาจเด็ดขาดของรัฐบาลกลาง ดังนั้นรัฐบาลไทยควรที่จะกำหนดนโยบายหรือมาตรการในการแก้ไขปัญหางานต่างชาติที่มีความเหมาะสมกับประเทศไทยและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงและก่อให้เกิดผลกระทบทางด้านลบให้น้อยที่สุด แต่สิ่งที่ผู้ศึกษาเห็นว่าประเทศไทยควรจะเป็นแบบอย่างก็คือความเข้มงวด เอาจริงเอาจัง ในการปฏิบัติตามนโยบาย ตลอดจนการลงโทษทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐที่รู้เห็นเป็นใจให้มีการลักลอบจ้างแรงงานต่างชาติผิดกฎหมาย นายจ้างที่จ้างแรงงานต่างชาติผิดกฎหมาย และนายหน้าค้าแรงงานต่างชาติ เพราะที่ผ่านมาเจ้าหน้าที่ของไทยไม่ค่อยเอาจริงเอาจังในการปฏิบัติตามนโยบายต่างๆ เท่าไรนัก มีการทุจริต คอร์รัปชันอย่างแพร่หลาย ทำให้นโยบายหรือมาตรการต่างๆ ที่ออกมาแม้ว่าจะดีเพียงใดก็ตามไม่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพได้ อีกทั้งผู้ที่ฝ่าฝืนก็ไม่เกรงกลัวเพราะแม้จะไม่ปฏิบัติตามก็ไม่ได้มีผลกระทบต่อกันแต่อย่างใด ทำให้ปัญหางานต่างชาติผิดกฎหมายนับวันยิ่งส่งผลกระทบมากขึ้นและส่งผลกระทบในขอบเขตที่กว้างขึ้นเรื่อยๆ

6.3 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้ศึกษาจึงมีความเห็นว่า ก่อนที่จะมีการกำหนดนโยบายการจ้างแรงงานผิดกฎหมายนั้น ผู้กำหนดนโยบายควรที่จะศึกษาวิจัยถึงความต้องการแรงงานต่างชาติในกิจการต่างๆ ว่าในแต่ละกิจการนั้นมีความจำเป็นต้องใช้แรงงานต่างชาติอย่างแท้จริงหรือไม่ และมีการอนุญาตให้มีการจ้างแรงงานต่างชาติได้ในกิจการเหล่านั้น โดยถูกต้องตามกฎหมาย นอกจากนี้จะต้องมีการตรวจตราดูแลแรงงานต่างชาติที่ได้รับอนุญาตอยู่เป็นประจำโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ ทั้งนี้ในกิจการที่ไม่ได้รับอนุญาตหากยังมีการฝ่าฝืนจ้างแรงงานต่างชาติอยู่จะต้องมีการลงโทษอย่างเด็ดขาดทั้งนายจ้างและแรงงานต่างชาติ ซึ่งแรงงานต่างชาติเหล่านี้จะต้องถูกส่งกลับในทันที นอกจากนี้ในประเด็นค่าจ้างขั้นต่ำของแรงงานไร้ฝีมือจะต้องกำหนดในอัตราที่เท่ากันทั้งแรงงานต่างชาติและแรงงานไทย เพราะแรงงานต่างชาติเป็นแรงงานที่ถูกต้องตามกฎหมายแล้วและแรงงานต่างชาติ

เหล่านี้ต้องเสียภาษีรายได้ให้รัฐด้วยโดยหักจากเงินเดือนที่ได้รับในแต่ละเดือน การทำเช่นนี้จะทำให้เหตุผลในการจ้างแรงงานต่างชาติเนื่องจากราคาถูกกว่าแรงงานไทยหมดไปและนายจ้างจะหันมาจ้างแรงงานไทยมากขึ้น อีกประการหนึ่งก็คือ รัฐจะต้องหาทางแก้ไขปัญหาการเลือกงานของแรงงานไทยเพราะสิ่งนี้ถือเป็นสาเหตุอีกประการหนึ่งที่ทำให้นายจ้างนิยมจ้างแรงงานต่างชาติผิดกฎหมายมากกว่าแรงงานไทย ส่วนทางด้านกรป้องกันและสกัดกั้นการลักลอบเข้ามาของแรงงานต่างชาตินั้น จะต้องทำอย่างจริงจังโดยมีการจัดชุดตรวจสกัดทั้งอยู่กับที่และชุดตรวจสกัดเคลื่อนที่เพื่อให้การลักลอบเข้ามาทำได้ยากขึ้น อีกทั้งเจ้าหน้าที่ฝ่ายปฏิบัติจะต้องทำหน้าที่ของตนอย่างซื่อสัตย์ สุจริตด้วย ส่วนในระดับระหว่างประเทศ ประเทศไทยจะต้องมีการเปิดการเจรจากับรัฐบาลพม่าเพื่อทำข้อตกลงแรงงานโดยอธิบายให้รัฐบาลพม่าเห็นถึงประโยชน์ที่จะได้รับหากร่วมมือกับรัฐบาลไทย เช่น การเก็บค่าธรรมเนียม ความร่วมมือทางเศรษฐกิจต่างๆ และเป็นการพัฒนาฝีมือแรงงานพม่าซึ่งจะเป็นตัวช่วยส่งเสริมในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศพม่า และเป็นการผลักดันให้ปัญหาแรงงานต่างชาติเข้าสู่การเจรจาในเวทีอาเซียนซึ่งเป็นอีกทางหนึ่งที่จะช่วยให้การแก้ไขปัญหาแรงงานต่างชาติผิดกฎหมายในประเทศไทยง่ายขึ้น นอกจากนี้รัฐบาลไทยควรสนับสนุนให้ประเทศพม่ามีการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคม เพราะเมื่อประเทศพม่ามีความสงบสุขแล้วแรงงานพม่าก็ย่อมต้องการกลับประเทศของตนโดยไม่ต้องมีการผลักดันจากประเทศไทย ซึ่งจะเป็นหนทางในการแก้ไขปัญหาแรงงานต่างชาติในประเทศไทยที่ยั่งยืนต่อไป

นอกจากนี้ การจัดการกับปัญหาแรงงานต่างชาติผิดกฎหมายจะสำเร็จได้ ภาครัฐต้องเปิดรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากฝ่ายต่างๆ อันจะทำให้การกำหนดนโยบายมีความสมบูรณ์และตรงกับสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นจริง และยังจะทำให้รัฐบาลได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายทั้ง ภาครัฐ เอกชน องค์กรอิสระต่างๆ ตลอดจนประชาชนโดยทั่วไปด้วย หากทุกฝ่ายมีความตั้งใจที่จะแก้ปัญหาและร่วมมือกันอย่างแท้จริงแล้ว เชื่อว่าปัญหาแรงงานต่างชาติจะต้องสามารถแก้ไขได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างแน่นอน